



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı 370
Tarih 13.08.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kadına yönelik şiddetin sistematik olarak devam etmesine yol açan cezasızlık mekanizması, mağdurların adalet talebinin yerine getirilmemesine yol açarken bir yandan da kadına yönelik şiddetin devam ettirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Eril zihniyet böylece devam edebileceği bir hukuk sistemi üzerinden kendini yeniden üretmektedir. Bu nedenle kadına yönelik şiddette cezasızlık olgusunun Türkiye'deki vakalar üzerinden irdelenmesi, cezasızlığı engellemek adına İstanbul Sözleşmesi'nin koyduğu ilkelere göre yapılması gereken yasal reformların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Pervin BULDAN
HDP Grup Başkanvekili

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'nde çok net olarak tanımlanan cinsel şiddet, en son yürürlüğe giren ve Türkiye'nin de imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nde devletin de sorumluluklarını ve görevlerini anlatan bir şekilde ele alınmıştır. Cinsel şiddet ve saldırının en korkunç boyutu elbette ki kadın cinayetleri. Bazı yasalarda reformlar yapılması, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için eksikliklerine rağmen çıkan yasa, ŞÖMİN'ler, koruma tedbirleri gibi olumlu gözüken düzenlemelere rağmen kadınlar öldürülmekte ve cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bunun en temeli yasalar değişse de asıl bu sistematik katliama sebep olan kökleşmiş eril zihniyetinde bulunuyor. Dolayısıyla topyekûn eril zihniyete karşı bir zihniyet dönüştürme mücadelesi yürütülmediği üzere yasal değişiklikler ne yazık ki yetersiz kalmaktadır.

Uluslararası Hukuki metinlere, mahkeme kararlarına, içtihatlarına baktığımızda cinsel şiddetle mücadelede önemli araçlar sunmakta. AB İnsan Hakları Sözleşmesi yanı sıra, cinsel şiddeti tanıyan ve Türkiye'yi mahkûm eden Opuz ve Şükran Aydın AİHM kararları, İstanbul Sözleşmesi, CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi) bu metinlerin en öne çıkanları. Benzer şekilde iç hukukta TCK'da cinsel saldırıya dair düzenlemeyi içeren 102. Madde, 103. Madde ve 104. Madde, şiddetin önlenmesine dair yasa yürürlükte bulunmakta. Ancak tüm bu düzenlemelere ve ceza mekanizmalarına rağmen eril zihniyetin yanı sıra sorunun devam etmesinde en önemli etken cezasızlık olarak ortaya çıkmaktadır. Uluslararası hukukta ve İstanbul Sözleşmesinde kadına yönelik şiddetin ve cinsel saldırının nasıl araştırılacağı, soruşturmanın nasıl yürütüleceği ve sonrasındaki onarım mekanizmaları ayrıntılı olarak yazılmıştır. Türkiye'de cezasızlık mefhumu savcılık soruşturmasından başlamaktadır. Savcılık iddianamelerinde, kadının bir süre geçtikten sonra başvurusunu, kişisel yorum bulunduğu, çok net delillerin olmadığı gerekçelerle başvurunun reddine karar verilebilmektedir. Oysaki cinsel şiddete maruz kalmış bir kadının başvuruda bulunmada özgün konumu hiçbir şekilde dikkate alınmamaktadır Türkiye'deki hukuk sisteminde. Yine kadına yönelik şiddette cezasızlık uygulamalarının izleyen uzmanlar, soruşturma ve konuşturma süreçlerinde fail odaklı soruşturma sistemi, şiddete uğramış ve travma yaşayan kadınların ifadelerini uzman olmayan erkeklerin alması, avukat yardımıyla yararlanırmama, beden ve ruh sağlığı raporlarının alınmaması, taraflara uzlaşma önerilmesi gibi pek çok engelin varlığına işaret etmektedir. Mahkeme salonlarında bu yaklaşım devam ederek, mağdurun özel hayatına girmesi, sürekli faille karşı karşıya getirilmesi geleneksel kalıplara dayalı beraat kararların verilmesi cezasızlığa yol açan bir başka sorundur. Cezalandırma kısmında ise genelde beraat kararının çıkması, eylemle orantılı bir cezanın verilmemesi, verilen hapis cezasının çok cüzi bir kısmının infaz edilmesi gibi sorunlar bulunmakta. Yargı süreçlerinde cinsel saldırı suçlarına özgü özel bir infaz rejiminin ve güvencesinin bulunmaması en büyük program olarak ortaya çıkmaktadır.

Özetle mağdurun ve yakınlarının korunmaması, yargılanmanın uzun sürmesi, mağdurun beyanlarına itibar edilmemesi, psikolojik bulguların delil olarak kabul edilmemesi, şekli cezaların verilmesi kadına yönelik şiddet vakalarında ortaya çıkan cezasızlığı içermektedir. Dolayısıyla cezasızlık mekanizması mağdurların adalet talebinin yerine getirilmemesine yol açarken bir yandan da kadına yönelik şiddetin devam ettirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Eril zihniyet böylece devam edebileceği bir hukuk sistemi üzerinden kendini yeniden üretmektedir. Bu nedenle kadına yönelik şiddette cezasızlık olgusunun Türkiye'deki vakalar üzerinden irdelenmesi, cezasızlığı engellemek adına İstanbul Sözleşmesi'nin koyduğu ilkelere göre yapılması gereken yasal reformların belirlenmesi için bir araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.